

Mobiliteit en Grondexploitatie

Infrastructuur, agglomeratiekracht en verdelingseffecten

Henri L.F. de Groot

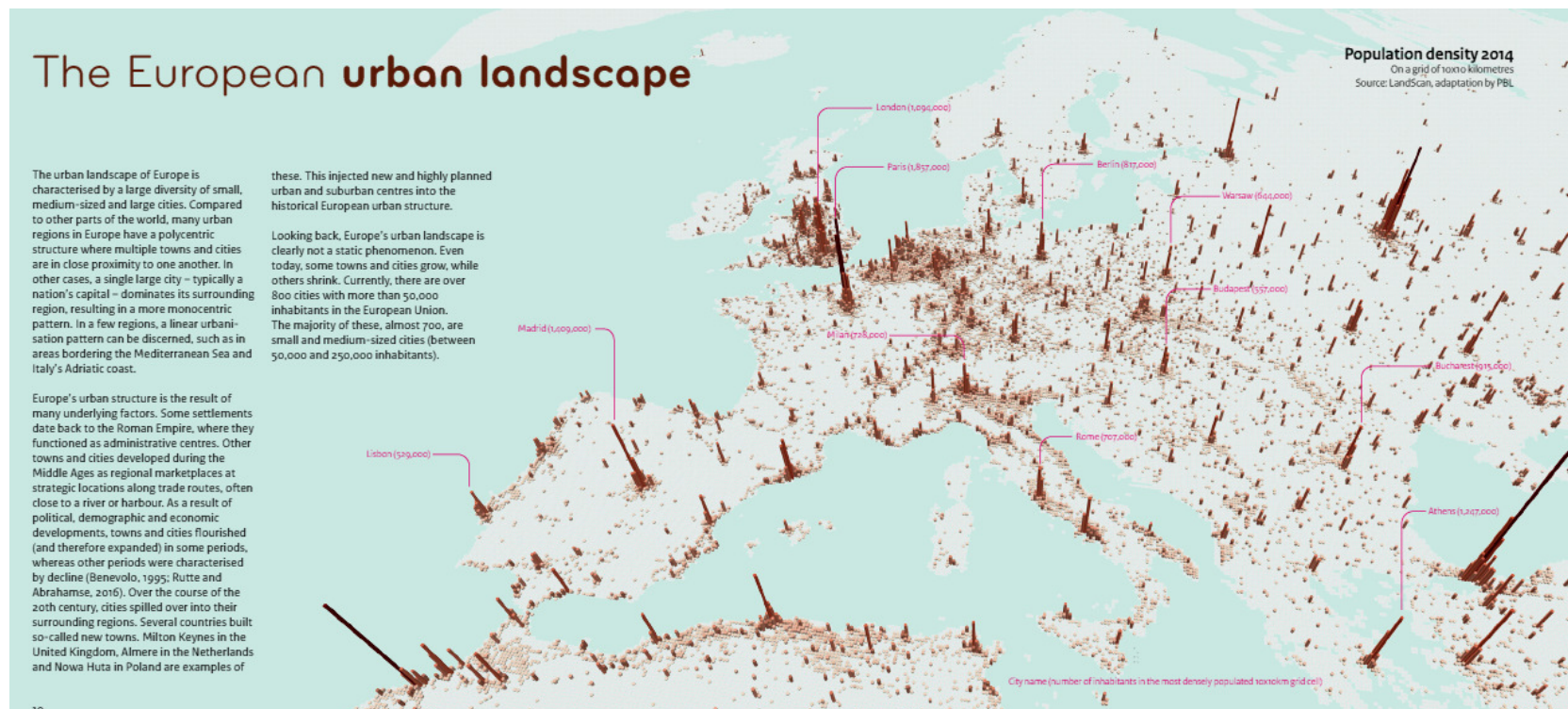
Vrije Universiteit Amsterdam

Deze bijdrage

- Verstedelijking als dominante trend in een wereld van agglomeratiekracht
- Financiering en openbaar bestuur in een wereld van decentralisatie
- Het (on-)belang van infrastructuur
 - ‘borrowed size’ versus verdichting
 - het cruciale belang van ruimtelijke en inter-personele verdelingseffecten
- Uitdagingen voor beleid

Een 'spiky' stedelijk landschap

Verstedelijking als dominante trend

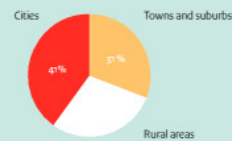
Most Europeans live in urban areas

According to the harmonised definition by Eurostat and the OECD, urban areas — defined as cities, towns and suburbs — provide a home to 72% of the EU-28's population; 41% live in cities and 31% in towns and suburbs. Over the past 50 years, the urban population has continued to grow. However, the strongest growth took place in towns and suburbs. Many people have settled in the newly developed residential areas surrounding the existing cities. In contrast to the urban growth rates, the rural population showed a steady decline throughout the past decade. The share of people living in rural areas has decreased from 35% in 1960 to 28% in 2010.

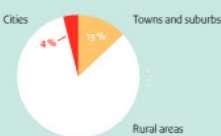
What is the degree of urbanisation?

The degree of urbanisation is a density-based classification originally introduced in 1991 to distinguish densely populated areas with more than 50,000 inhabitants (cities), intermediate urbanised areas (towns and suburbs) and thinly populated areas (rural areas). In 2011, work carried out by the European Commission, Eurostat and the OECD resulted in a harmonised definition of the degree of urbanisation which is based on more precise population data (see appendix).

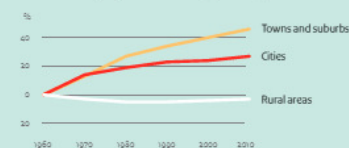
72% of the EU population lives in urban areas...

...on 17% of the land area.

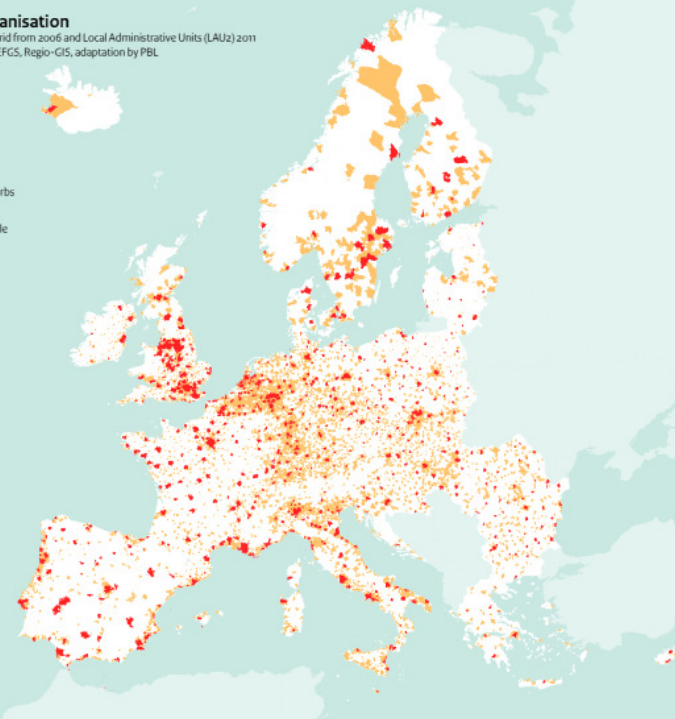
The urban population is growing.

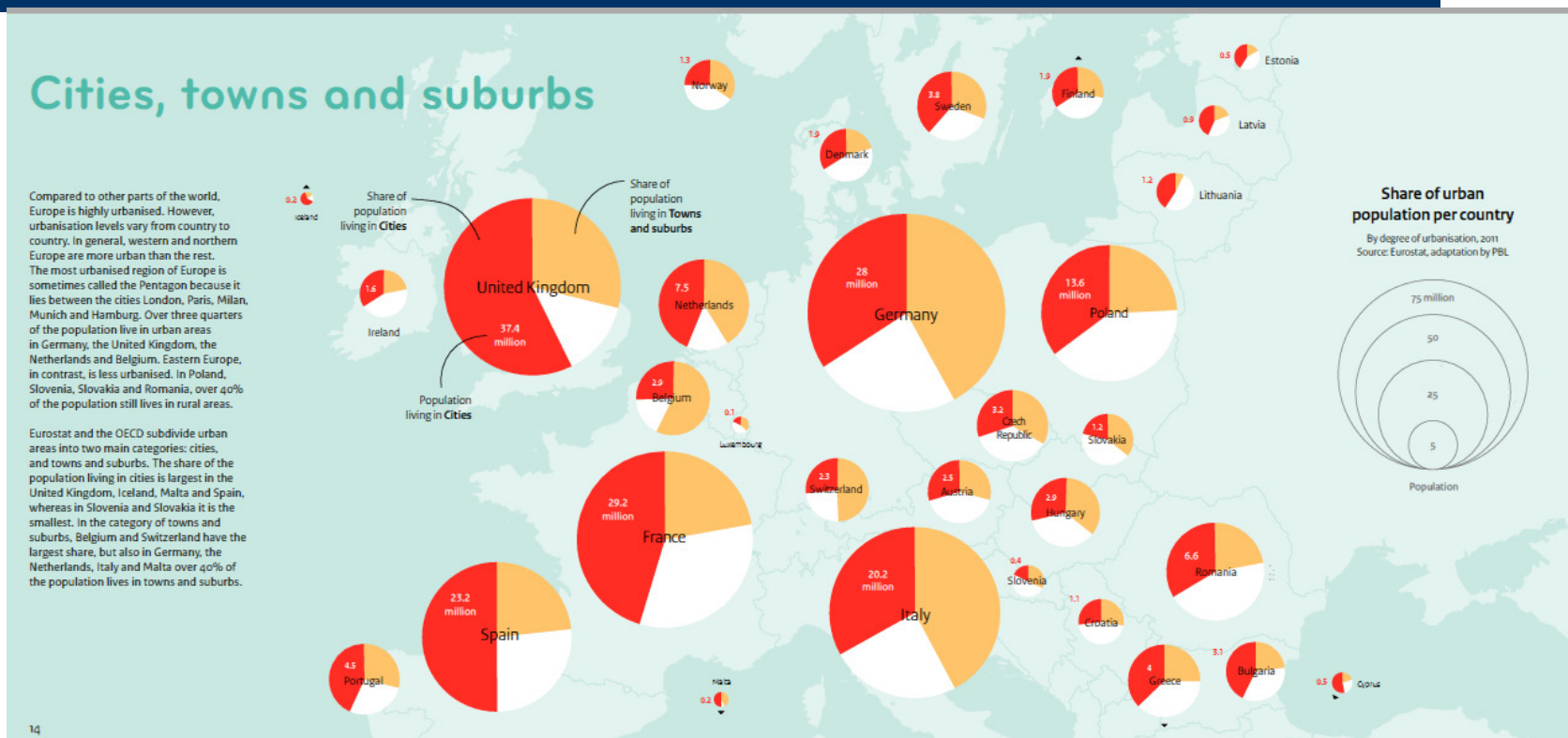
Degree of urbanisation

Based on population grid from 2006 and Local Administrative Units (LAU2) 2011
Source: Eurostat, JRC, EFGS, Regio-GIS, adaptation by PBL

Legend:
Cities
Towns and Suburbs
Rural Areas
Data not available

Die we in heel Europa waarnemen

Steden als motoren van groei werkgelegenheid

Stronger job growth in urban areas

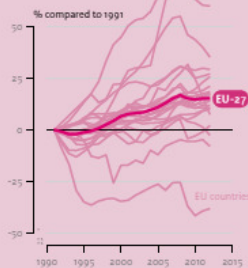
For centuries, people have migrated to cities to find work, and this trend continued into the 21st century. In the first decade of this millennium, European cities, on balance, outperformed rural areas in terms of job growth. The gap between urban and rural areas is widening: the difference in job growth in the 1990–2012 period in both area types across Europe (EU-27) was almost 15% (PBL, 2016).

Monitoring this trend is important in the context of both the European Union's smart growth and inclusive growth agendas. With these agendas the EU aims, among other things, to raise Europe's employment rate (75% employment rate for people aged 20 to 64, by 2020). This requires not only the creation of more jobs, especially for women, young people and older and low-skilled workers, but also a modernisation of labour markets, and investment in education and skills training.

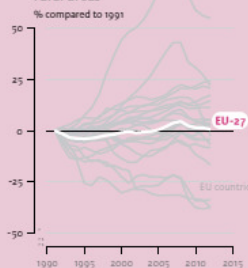
As 'engines' of the European economy, cities have a key role to play in translating EU and national smart and inclusive growth policy objectives into concrete action. In terms of job growth, different European urban areas show different developments. Geography and differences in the structure of national economies matter. In the 1990–2012 period,

Change in the number of jobs in the EU-27

Urban areas

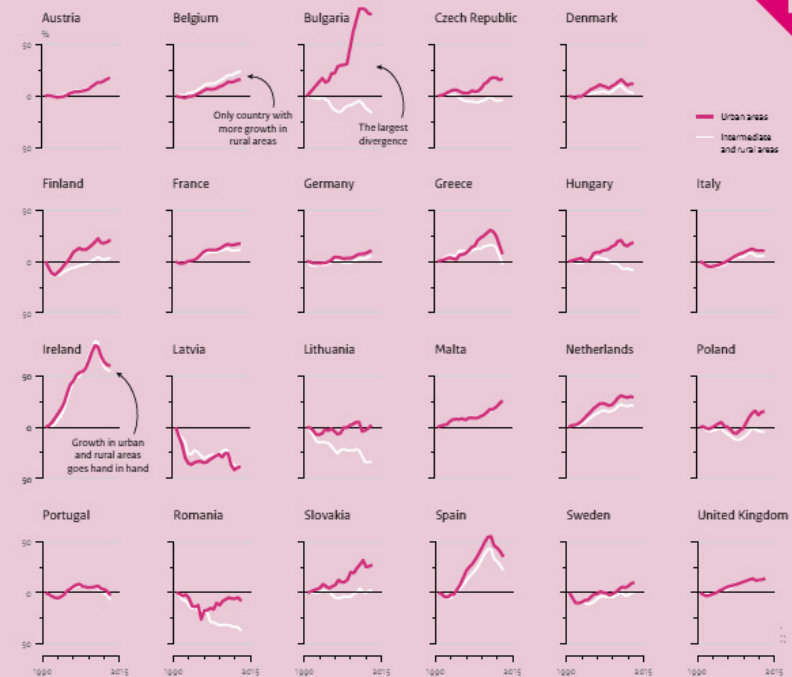

Intermediate and rural areas

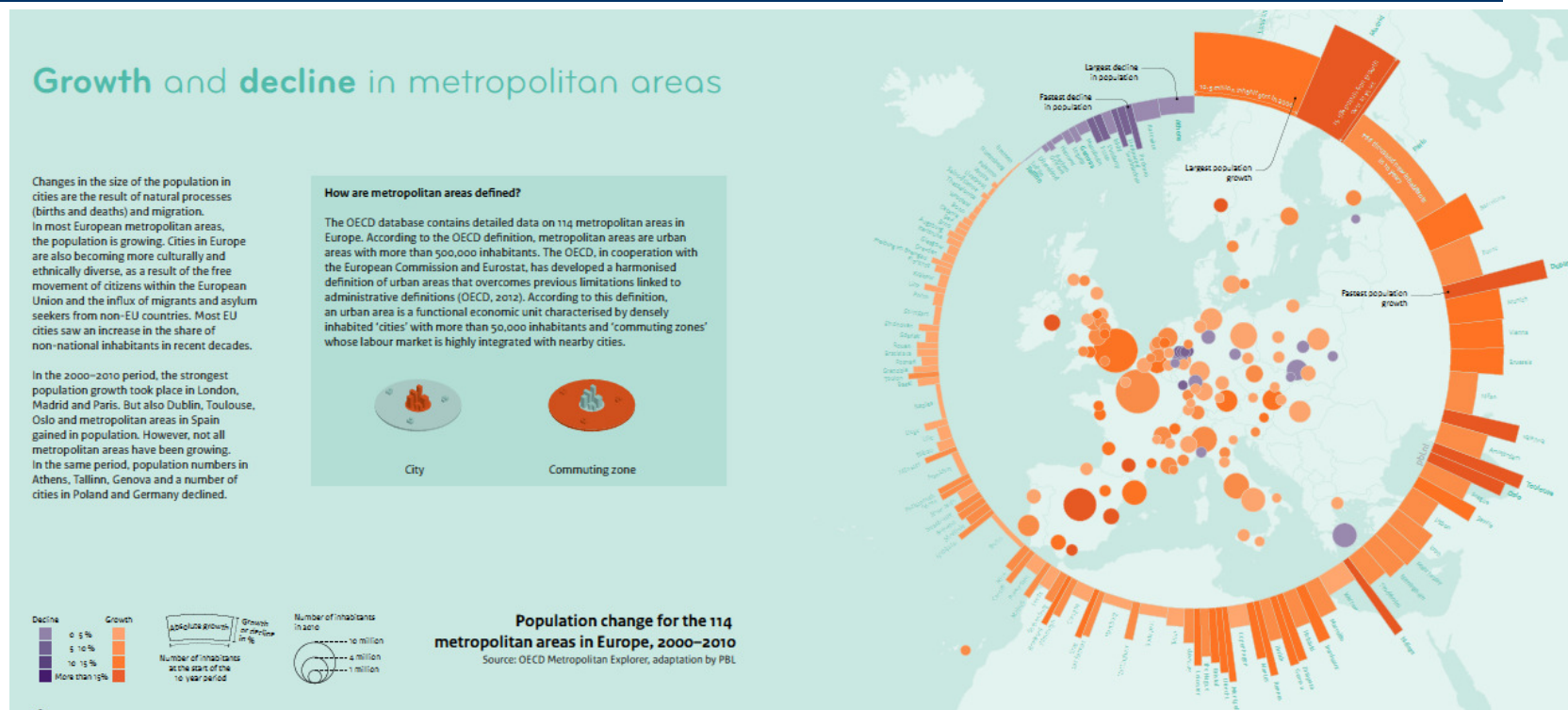
job growth in rural and urban regions virtually went hand in hand in Ireland, Portugal, Austria and the United Kingdom. At the other end of the spectrum, urban regions in Bulgaria, Romania, Poland, Slovakia, Hungary and Lithuania performed far better than their rural counterparts over the same time period. Romanian and

Lithuanian rural regions, for instance, lost over 30% of their jobs. The Netherlands follows the EU average, albeit somewhat less pronounced in its divergence and at a higher overall growth rate. The only country which seems to defy the trend is Belgium; here, rural job growth outperformed that of the cities.

Source: Cambridge Econometrics, adaptation by PBL

Maar ook een keerzijde in perifere gebieden

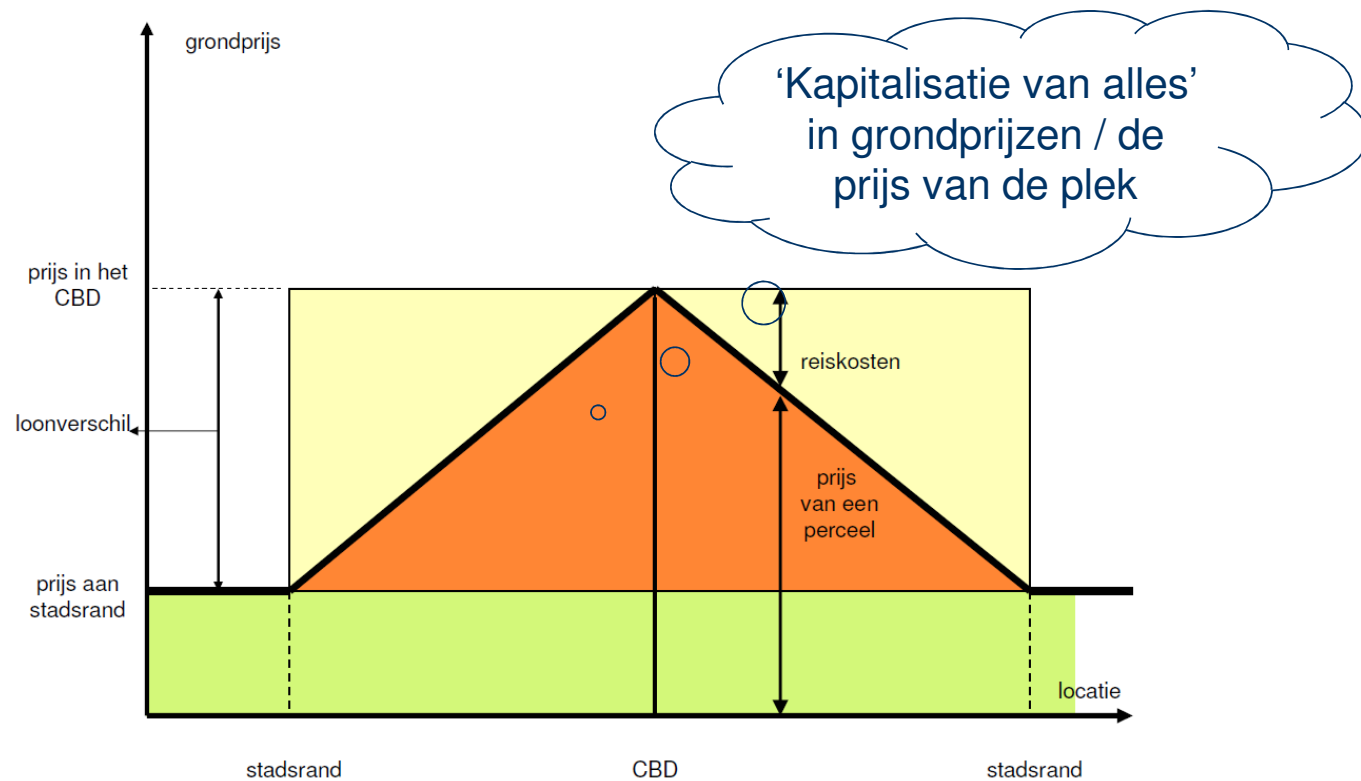
Drijvende krachten

- Groot en toenemend belang van agglomeratie
 - Delen, koppelen en leren ...
- Clustering van economische activiteit...
- ... die zich versterkt over de tijd...
- ... en met name relevant lijkt voor hoogopgeleiden

Zoektocht naar belang van infrastructuur

- Infrastructuur in Nederland is reeds van zeer hoge kwaliteit
- Infrastructuur voor perifere gebieden vaak niet de oplossing
- ‘Borrowed size’ versus verdichting – inter-regionaal versus intra-stedelijk
- Kosten en baten
 - van verschillende typen investeringen
 - voor verschillende groepen

Een eenvoudig denkkader

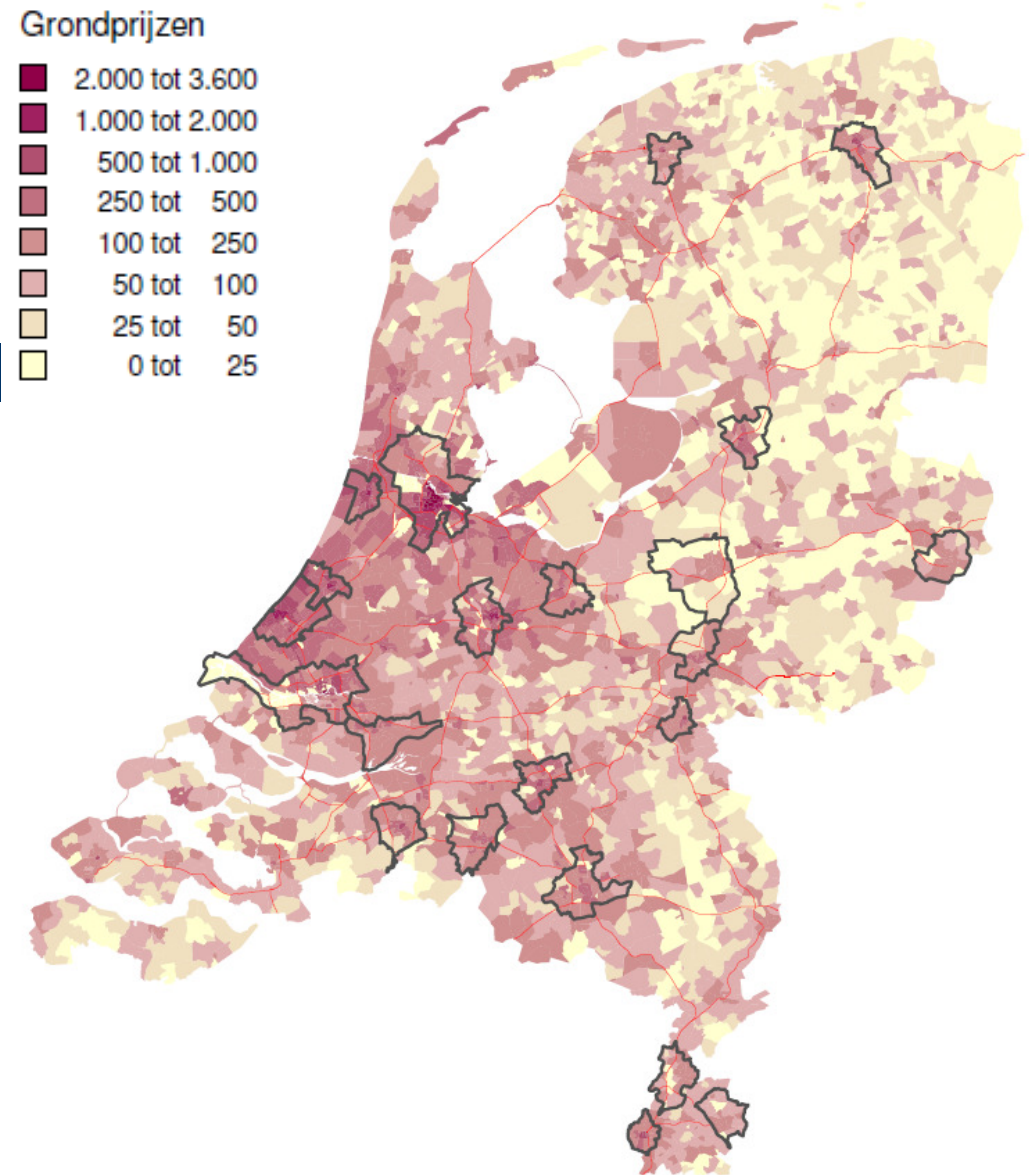

Implicaties van simpele denkkader

- Grondwaarde genereert middelen en prikkels
- Bereikbaarheid vergroot reikwijdte van effecten
- Aanpassing bestuurlijke structuur noodzakelijk voor internalisatie
- Maar ook noodzaak om te kijken naar verdelingseffecten

Grondprijzen op de kaart

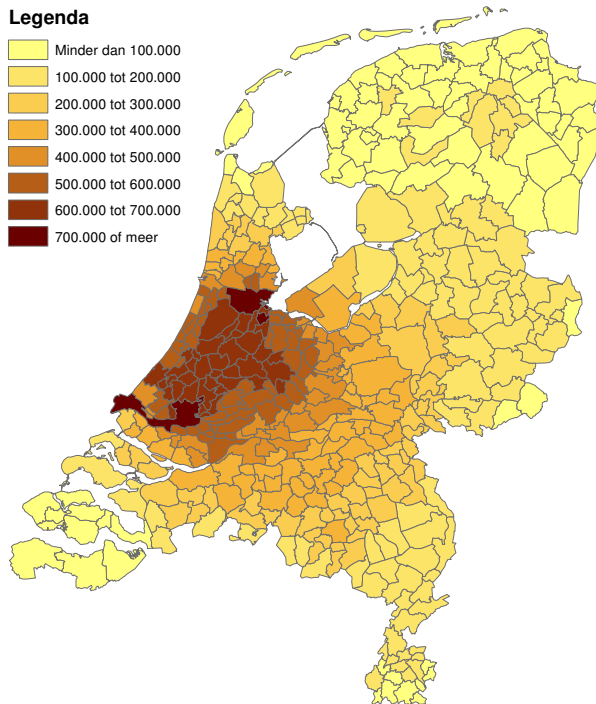
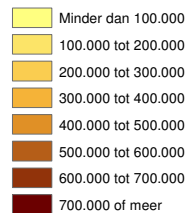
- ‘Corn is not high because rents are high, but rents are high because corn is high...’ (Ricardo, 1890)
- Factor 200 tussen Amsterdam en Oost-Groningen
- Reflectie van aantrekkelijkheid van de plek

Arbeidsmarkt als belangrijke determinant

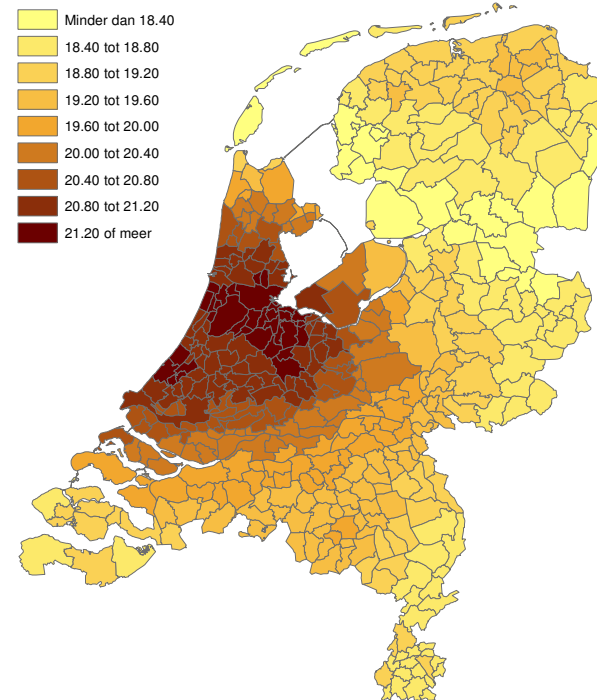
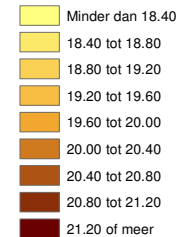
banen lokale arbeidsmarkt

Legenda

Gemiddeld uurloon

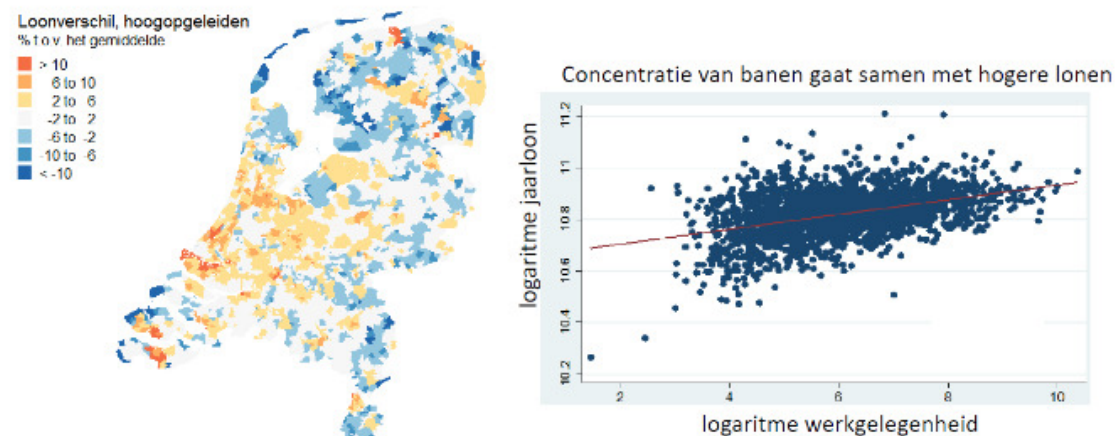
Legenda

Heterogeniteit

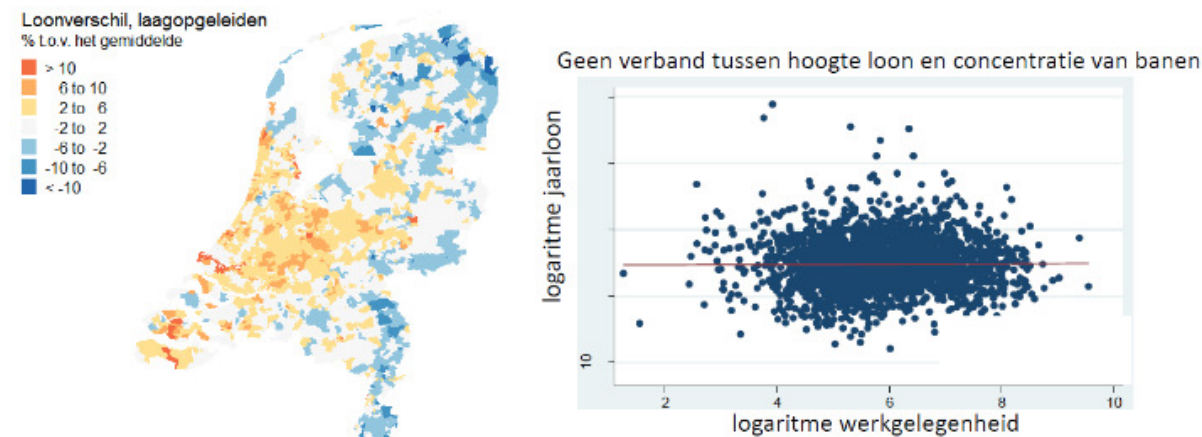
- Maakt clustering mensen productiever, en is effect voor iedereen even sterk?
- Agglomeratie-effecten met name van belang voor hoogopgeleiden

Figuur 1 Hoogopgeleiden: hoge lonen gaan samen met concentratie van banen⁶

Bron: Eigen berekening op basis van gegevens van het CBS.

Figuur 2 Laagopgeleiden: kleinere regionale loonverschillen en geen significant verband tussen de hoogte van loon en concentratie van banen⁷

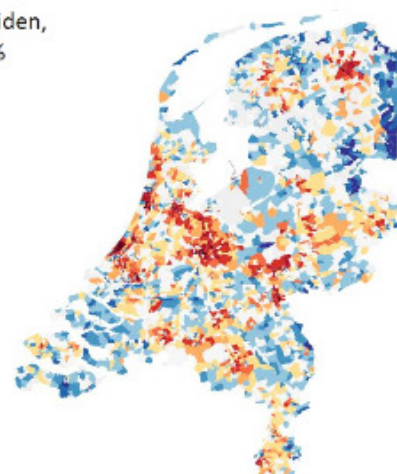
Bron: Eigen berekening op basis van gegevens van het CBS.

Heterogeniteit

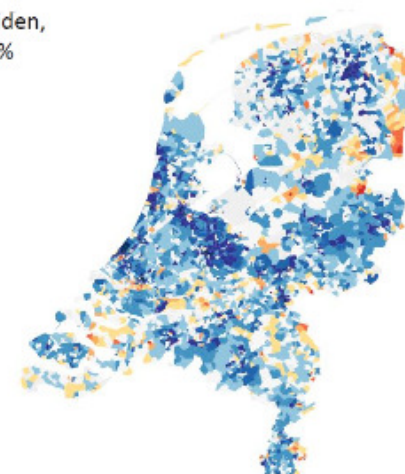
- Belang van agglomeratie blijkt ook uit woonkeuze en uit lange commutes van hoogopgeleiden

Figuur 4 Hoogopgeleiden clusteren in steden, laagopgeleiden wonen daarbuiten¹⁰

Aandeel hoogopgeleiden, postcode-4 gebied, %

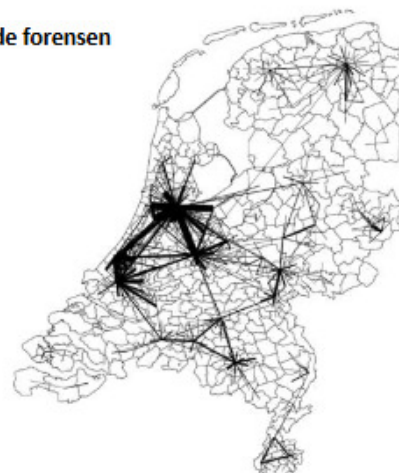
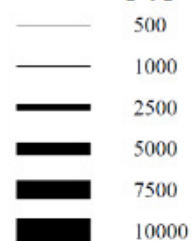

Aandeel laagopgeleiden, postcode-4 gebied, %

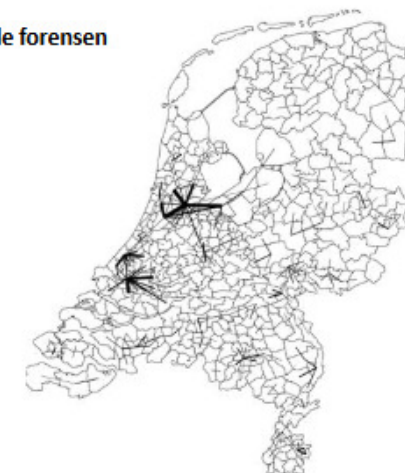
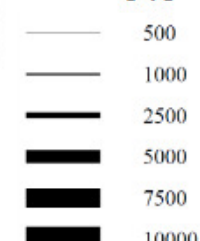

Figuur 5 Bereidheid om te forensen stijgt met opleidingsniveau

Aantal hoogopgeleide forensen

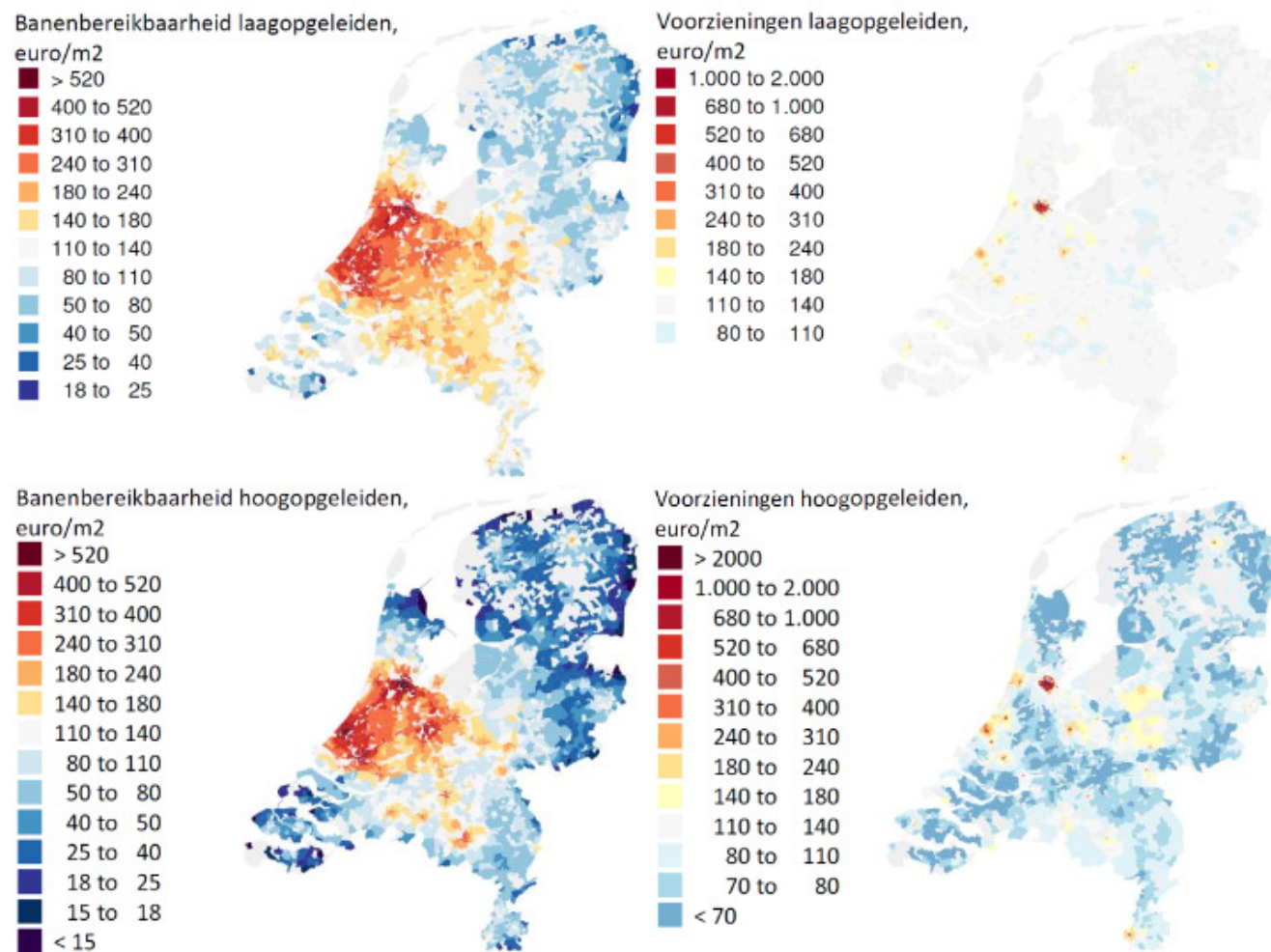
Aantal laagopgeleide forensen

Heterogeniteit

- Deze verschillen blijken ook uit bereidheid tot betalen (voor grond op bepaalde plekken) voor nabijheid van banen en voorzieningen

Figuur 6 Waardering baanbereikbaarheid en voorzieningen verschilt per opleidingsniveau

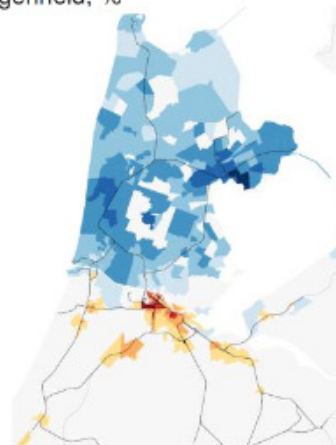
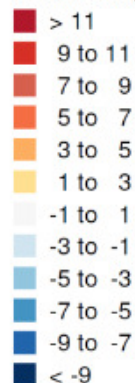

Een experiment

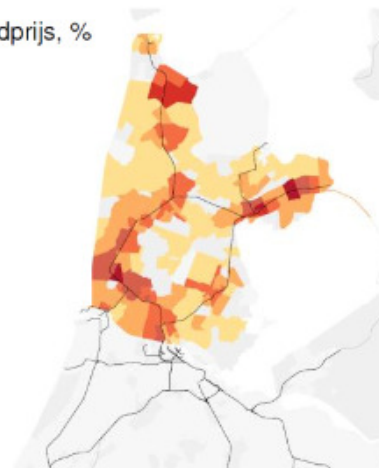
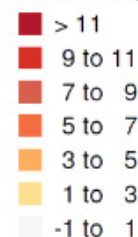
- Gebaseerd op algemeen evenwichtsmodel LUCA
- We kijken naar effect van aanleg tunnels onder Noordzeekanaal
- En hun impact op locatiekeuzes (voor werk en wonen), grondwaarden, en modaliteitskeuze

Figuur 8 Noordzeekanaal: vertrek van banen naar regio Amsterdam gaat samen met een hogere woonkwaliteit en grotere bevolkingsomvang in Noord

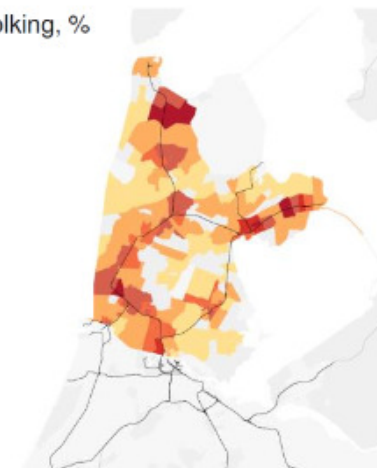
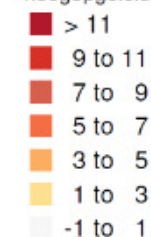
Verandering in werkgelegenheid, %

Verandering in grondprijs, %

Verandering in bevolking, %
hoogopgeleiden

Welvaartseffecten

Tabel 1 Welvaartseffect, tunnels Noordzeekanaal¹⁵

	Werknemers			Grondeigenaren			Totaal
Opleidingsniveau	Laag	Middelbaar	Hoog	Noord	Zuid	Elders (a)	
mln euro netto contante waarde							
Effect							
Transportmarkteffect	203	584	1133				1920
Privaat effect relocatie	-17	42	362	1638	51	-1335	741
Extern effect relocatie (agglomeratie-externaliteit)	0	19	23				42
Totaal effect	186	645	1518	1638	51	-1335	2703
(a) Dit zijn overige woonlocaties in Nederland.							

Keuzes voor beleid

- Groot belang van binnenstedelijke ontwikkeling en dus stedelijk beleid
- Van beschikbaarheid naar benutting
- 'Equity' versus 'efficiency'
 - naar ruimte – groeiverschillen
 - naar samenstelling sectoren en bevolking – optimale menging
- Voor transport: hoogopgeleiden profiteren het meeste
- Ruimtelijk schaalniveau van samenwerking van groot belang

VVG Najaarscongres - 13 november 2019

Meer weten...

- Mail Henri de Groot via h.l.f.de.groot@vu.nl
- Verschillende studies
 - Economische Verkenningen Metropoolregio Amsterdam (2011-2019)
 - Stad en Land (2010)
 - Soort zoekt Soort (2014)
 - Groei & Krimp (2016)
 - CPB Policy Brief 2014/10 (2014)